

MESTRE DE CAPÇALERA

Escrits essencials d'educació

A càrrec de Toni Giménez i Fajardo

A POC A POC I BONA LLETRA

L'educació: una cursa de competitivitat o de regularitat?



Com que no és bo titllar de dolent un mètode educatiu, atès que les coses no són bones ni dolentes, sinó útils o inútils, cal començar amb algunes preguntes a l'aire:

Quin és el model de persona que volem educar? No podem fer-ho sense un plantejament de quina és la idea de persona que tenim.

Ens interessa el saber o el ser? Ambdós alhora? Un per davant de l'altre?

I els infants que van a una velocitat lenta?

Per què fer un currículum escolar tan dens?

Per què córrer tant? Per arribar on?

I el temps que necessita cada infant per viure el seu propi món intern, la seva manera d'atansar-se a la realitat i construir-se com a persona?

I el gaudi del propi temps? No diem que el procés és més important que el resultat?

I el temps per a un mateix?

Qui ha de determinar què s'ha d'aprendre? I amb criteri a què?

I les preguntes més transcendents? Aquelles que realment amoïnen l'infant, que donen sentit a l'existència i rumb a les seves vides.

Què és més important el repte amb un mateix o la competitivitat amb els altres?

Badar també és educatiu, així com bellugar-se i no estar estàtics. Albert Einstein deia que badava i es distreia molt i els seus mestres el consideraven un infant "poc aplicat". Sort en va tenir de la seva curiositat natural que el va dur a ser un dels millors científics de tots els temps. De què li va servir l'escola, doncs?

Volem que els infants siguin infants o que esdevinguin adults en miniatura?

Què és l'essencial per a esdevenir persona humana?

I la construcció de la nostra pròpia identitat? Conèixer-nos!

I el dret a escollir?

Ha de preparar l'educació¹ aptes competidors en el mercat laboral o formar persones completes?

Hem d'educar només caps o també cors? És feina de l'escola promoure la interacció entre sentiment i pensament.²

Quan fem quelcom de manera ràpida, sense posar-li cura i estima, perd la seva funció anímica. Exemple d'això són el menjar ràpid, la informació rebuda que no s'interioritza o acabar el més aviat possible els deures. Cal posar l'ànima en cada cosa que realitzem.³

Concursos, competicions i proves no segueixen un procés natural. La natura vol temps. Quan disposem de temps, madurem com ho fa la fruita verda. Encara que els infants vulguin competir, vulguin ser els primers en tot, cal ensenyar-los a què aprenguin a competir, si és que ho han de fer, amb ells mateixos. No hi ha repte millor. Quin motiu podria tenir una nena o un nen qualsevol per a escollir, per iniciativa pròpia, una vida més respectuosa, més justa i més amable, si tot al seu voltant no és més que competició, llei del més fort i del més vulgar?⁴ Sembla que l'únic objectiu en la vida sigui guanyar i consumir.⁵ Ensenyar a competir i a ser el

número u agreuja la psicopatia. Ensenyar a ser solidari fa tot el contrari.⁶ La victòria ens debilita perquè estem més pendents de guanyar que de gaudir allò que anem a fer. Qui vol guanyar, sempre perd. Aquesta és una d'aquelles reflexions de coixí, abans d'anar a dormir; i perdre per guanyar. No es tracte només de saber perdre, sinó de la importància de què perdent estem guanyant. En aquest aspecte el món esportiu en general ens ha fet i ens fa més mal que bé. Valdria la pena plantejar-se l'educació dels éssers humans com una cursa de fons, una cursa de regularitat, fins i tot valorar si realment ha de ser una cursa o no perquè realment a l'únic lloc on hem d'arribar és a nosaltres mateixos, o sigui, a conèixer-nos, veritable finalitat de la vida.

¹ Fernando Savater, *El valor de ducar*. Barcelona: Ariel, 1997: 13.

² Frances Webber, *Music and young children*. New Cork: Holt Reinhart and Winston, 1969: 17.

³ Thomas Moore, *El cuidado del alma*. Barcelona: Urano, 1993: 268.

⁴ Gianfranco Zavalloni, *La pedagogía del caracol*. Barcelona: Graó, 2011: 18.

⁵ Christoph Baker al prefaci del llibre de Gianfranco Zavalloni, *La pedagogía del caracol*. Barcelona: Graó. 2011: 18.

⁶ Eduard Punset, *El alma está en el cerebro*, Madrid: Aguilar, 2006: 123.